

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภาระหน้าที่อันสำคัญของการอุดมศึกษาส่วนหนึ่งคือ การส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในค่านิยมต่าง ๆ ทั้งสติปัญญา มีคุณธรรมและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาอย่างเป็นทางการ เป็นระบบและเป็นแหล่งสุดท้ายในการเตรียมบุคคลเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบอาชีพด้วยตนเองอย่างสุจริต ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติและมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของชาติ คุณสมบัตินี้เหล่านี้ควรจะเป็นลักษณะของผลผลิตที่ออกมา ซึ่งก็หมายถึง "บัณฑิต" นั้นเอง

สุภาพรธรรม โคตรจรัส กล่าวถึงลักษณะสำคัญของบัณฑิตไว้ว่า "หมายถึง ผู้มีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติตน และมีความสนใจวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ โดยทั่วไป พัฒนาและใช้สติปัญญาเพื่อสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติในฐานะพลเมืองของประเทศ มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทักษะในการใช้ภาษา มีจรรยาบรรณที่ดี มีรสนิยม มีเหตุผล ใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองได้ และลงมือกระทำการตามแนวความคิดที่ได้ไตร่ตรอง หรือปฏิบัติตนไปตามงานชั้นพัฒนา คืองานที่ทุกคนต้องเรียนรู้ควบคู่กับขั้นพัฒนาการของชีวิต"¹ ส่วนลีปนนท์ เกตุทัต ให้ความหมายของบัณฑิตว่า

¹สุภาพรธรรม โคตรจรัส, "นิสิตนักศึกษากับการปรับตัวในมหาวิทยาลัย," วารสารแนะแนว

คือ ผู้ที่มีวิชาพระคัมภีร์พอที่จะประกอบสัมมาชีพและส่งเสริมความก้าวหน้า มีปัญญารอบรู้ในกิจการพอที่จะรู้จักคุณค่า สมบัติและวัฒนธรรมที่โคจรไหลมาจากบรรพบุรุษ พร้อมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม พินัยกรรมที่จะนำไปเป็นหลักใหญ่จักจกวิวินิจฉัย ใฝ่ใจหาความรู้ใหม่ ๆ และพร้อมที่จะเผชิญและนำสังคมในพหุภาค

คุณลักษณะดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษาเอง นับตั้งแต่การบริหาร การเรียนการสอน และค่านักศึกษานักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านักศึกษานักศึกษา เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาบัณฑิตให้มีความสมบูรณ์ขึ้นได้เป็นอย่างดี นอกเหนือไปจากความรอบรู้ทางวิชาการโดยทั่วไป

นักศึกษาหรือผู้ที่จะเป็นบัณฑิตในอนาคตนั้น โดยธรรมชาติแล้วอยู่ในวัยที่มีความกระตือรือร้นต่อการค้นพบด้วยตนเอง มีความขัดแย้งหรือความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์กับผู้บริหาร² ศรีวรรณ พุ่มเคซากล่าวถึงนิสัยนักศึกษาไว้ว่า เป็นคนหนุ่มสาวที่มีร่างกายฉกรรจ์ มีพลังใจ อุดมคติสูง เกิดใฝ่ใฝ่³ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกหรือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการปฏิบัติจริง และด้วยความศรัทธาเริ่มของตนเองเป็นสิ่งที่น่ากระทำอย่างยิ่ง เพราะกิจกรรมทั้งหลายที่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมนั้น หมายถึง การเรียนรู้โดยตรงจากประสบการณ์ที่ประมาณค่ามิได้ การจัดกิจกรรมนักศึกษาจึงมีความสำคัญมากในระดับอุดมศึกษา เพราะมหาวิทยาลัยมิได้ทำหน้าที่แต่เพียงผลิตคนที่ได้ปริญญาออกไปเท่านั้น แต่ยังคงปลูกฝัง

¹ สิปพนนท์ เกตุพิศ, "แนวคิดในการสร้างบัณฑิต," ใน การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา, ไพฑูริย์ สีนดารักษ์ และบุญรอด ลากะสัมปັນโน, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 3.

² Joseph Kauffman, "The Student in Higher Education," in Report of the Committee on the Student in Higher Education (Connecticut: The Hazen Foundation, 1968), pp. 19-21.

³ ศรีวรรณ พุ่มเคซา, "ทางเดินของนักศึกษา," มติชน (1 กรกฎาคม 2521): 7.

ปัญญาความนึกคิดอันสูงส่งให้แก่จิตใจที่จบออกไป มิฉะนั้นแล้วมหาวิทยาลัยก็คงสร้างได้เพียงปริญญาชนเท่านั้น หากได้สร้างปัญญาชนไม่

พัฒนาการของกิจกรรมนักศึกษาที่นับว่าก้าวไกลที่สุดคือช่วงปี พ.ศ. 2516-2519 เพราะเป็นช่วงที่นักศึกษาตื่นตัวกับเสรีภาพ การจัดกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นไปอย่างกว้างขวางทั้งภายในสถาบันเอง และนอกสถาบัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่เคยพบเห็นมาก่อนนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา กิจกรรมที่จัดในช่วงเวลานี้มิได้เน้นการศึกษา และกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างที่เคยมีมา แต่ขยายกว้างออกไปจนถึงขั้นที่นักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง อันเป็นผลมาจากการ เปลี่ยนแปลงทางการ เมืองและสังคมเป็นสาเหตุใหญ่ ประกอบกับการตื่นตัวในค่านิยมความคิดใหม่ ๆ ในวงการศึกษาโดยทั่วไป

กิจกรรมนักศึกษาในสถาบันผลิตครูได้พัฒนาการมากขึ้นในช่วงเวลานี้เช่นเดียวกัน นักศึกษาคูส่วนใหญ่หันมาสนใจบทบาทของตนเองต่อสังคมมากกว่าเดิม ความคิดที่ว่า "ครูคือผู้ทรงศีล และเป็นคณาจารย์" ถูกทำลายไปโดยสิ้นเชิง เพราะค่านิยมเหล่านี้เป็นสาเหตุให้นักศึกษาคูหมิ่นทักท้วงการเรียนเพื่อออกไปเป็นครูที่คือนั่น มิได้เฉลียวใจว่าครูที่ดีควรรู้จักโลก และชีวิตตามสภาพความเป็นจริงอย่างไร² แนวคิดใหม่นี้ถูกถ่ายทอดออกมาในรูปของกิจกรรมค่านิยมรักชอบต่อสังคมส่วนรวมเป็นหลัก พัฒนาการค่านิยมนักศึกษาของสถาบันผลิตครูในช่วงเวลานั้น แม้จะเป็นการช่วยพัฒนาบัณฑิตครูให้สมบูรณ์ขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง แต่ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาหลายประการ คือ ขาดการศึกษาและการวางแผนงานที่ดีเท่ากับเป็นการก้าวข้ามขั้นมาช่วงหนึ่ง จึงเป็นสาเหตุให้กิจกรรมนักศึกษามีอันต้องขบเขาลงอีกระยะหนึ่ง หลังปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา เพิ่งได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งด้วยตระหนักถึงคุณค่าอันการพัฒนาการศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ขึ้นนี้

¹ไพฑูริย์ สีนลาร์จน์, "ของเก่าของใหม่ ระเบียบสโมสรมนสิตรัฐาตงกรณธวทยาลัยฉบับใหม่," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับนิสิตนักศึกษา (กรกฎาคม 2510): 55.

²กองบรรณาธิการ, "นักศึกษา 16: คลื่นลูกใหม่ของพลัง," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ (มิถุนายน 2516): 48.

กิจกรรมนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันสำคัญใน ด้านความช่วยเหลือให้นิสิตนักศึกษายอมรับและเข้าใจถึงปัญหาที่ยังไม่เข้าใจ และเป็นการช่วยนิสิต นักศึกษาในค่านิยมคติต่าง ๆ ความสนใจและโอกาส โดยเชื่อว่าถ้ามีการพัฒนาที่มีคุณภาพแล้วย่อมจะ ช่วยให้นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาคือ ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยแก้ปัญหาของนิสิต นักศึกษาในสถานอุดมศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการปรับตัวด้านต่าง ๆ จะพบอยู่ใน ทุกยุคทุกสมัยเช่น ผลจากการสำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เมื่อปีการศึกษา 2505 ของสมมติ ไชลิตธรรม พบว่า นิสิตมีปัญหามากในเรื่องการปรับตัว การคบเพื่อน และความ สัมพันธระหว่างนิสิตกับอาจารย์ สมมติ ไชลิตธรรม ได้เสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหานั้นไว้ที่น่าสนใจ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศและเพื่อนเพศเดียวกัน อาจแก้ไขได้ด้วยการส่งเสริม ให้มีกิจกรรมที่นิสิตสามารถทำงานร่วมกันได้มากขึ้น เพื่อฝึกให้นิสิตรู้จักปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อเพื่อนและ วิทยาลัยควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ทุกคนเข้าร่วมได้ด้วย

2. ปัญหาความสัมพันธ์กับอาจารย์นั้น ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตและอาจารย์ได้ทำงานร่วมกัน อย่างใกล้ชิด เช่น การจัดกิจกรรมของชุมนุมต่าง ๆ ในวิทยาลัยและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น²

ความจำเป็นที่ต้องศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษานี้ นอกจากจะมีสาเหตุจากปัญหา ในตัวนักศึกษาแล้ว ยังอาจกล่าวได้ว่าสิ่งสำคัญที่ต้องศึกษาและวิจัยอาจสืบเนื่องมาจากสิ่งต่อไปนี้

¹ Charles E. Germane, Personnel Work in High School (n.p.: The Silver Burdett Co., 1941), p. 28.

² สมมติ ไชลิตธรรม, "การสำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2505" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยาแนะแนวการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2507), หน้า 139-145.

1. ความก้าวหน้าทางงานวิชาการมีมากขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาถึงความต้องการ ความเจริญเติบโตและพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์จะช่วยให้ทราบถึงหลักสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริม ให้มนุษย์สมบูรณ์ขึ้นได้

2. สภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไปในสถาบันการศึกษาและสังคมภายนอก ทำให้นักศึกษาเกิดความคิดใหม่ ๆ และเริ่มสนใจบทบาทของตนเองต่อสังคมมากกว่าที่เป็นมา การแสดงออกของนักศึกษา จึงเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการแนะนำหรือฝึกฝนใหม่มีความถูกต้อง เหมาะสม

3. ความเคลื่อนไหวทางงานเศรษฐกิจ และการเมือง เป็นผลให้ต้องมีการศึกษา วิจัยเรื่องนี้ เพื่อให้ทันต่อสภาพการณ์ เช่น การจัดประสบการณ์ และให้ข้อมูลต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาอย่างถูกต้อง จะช่วยให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

4. เป็นการสนองตอบปรัชญาการอุดมศึกษาในแง่ของการพัฒนาบัณฑิตที่กล่าวมาแล้วไว้ใหม่ ทั้ง "ความรู้คุณธรรม" อันจักได้ว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญของอุดมศึกษา

ผู้วิจัยตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก และประกอบกับวิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังพัฒนา ทั้งภาระที่รับผิดชอบอยู่ก็นับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันผลิตบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะ จึงควรได้รับการหล่อหลอมอย่างดีที่สุด ความสนใจที่จะศึกษาและวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครู ภาคตะวันตก ตลอดจนปัญหาในการจัดดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ให้กิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูมีความถูกต้อง เหมาะสมและตอบสนองต่อปรัชญาของอุดมศึกษาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครู ภาคตะวันตก

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก
3. เพื่อศึกษาปัญหาของกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

แนวเหตุผลทฤษฎีสำคัญหรือสมมุติฐาน

ลูชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม ได้อธิบายเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า "ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่จะมีลักษณะที่ไม่ลึกซึ้ง เช่นเดียวกับทัศนคติ คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป และความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ ซึ่งมีส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ

1. Cognition Component เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะตรงกันข้ามกับความรู้หรือความเชื่อต่อสิ่งนั้น
2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคลซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้องของควย เช่น มีความรู้สึกรักก็มักมีทัศนคติที่ดีตามไปควย
3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบโต้อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมนี้เกิดจากความรู้ และความรู้สึกที่มีอยู่เกี่ยวกับ วัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลนั้น ๆ"¹

สำหรับทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เห็นด้วย (feeling for) หรือไม่เห็นด้วย (Feeling against) ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็ได้ สาเหตุที่ทำให้ทัศนคติของคนแตกต่างกัน เนื่องจากอิทธิพลต่าง ๆ เช่น

1. อายุ ความคิดเห็นของคนจะเจริญขึ้นตามวัย และความเจริญเติบโตของร่างกาย

¹ ลูชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2520), หน้า 103-112.

จากการไม่รู้สึกถูกดูถูกมา เป็นการเคารพเรื่อฟังและมีศีลธรรม ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นจากประสบการณ์
ที่มีมากขึ้น

2. ระดับการศึกษา คนที่มีการศึกษา มีไต่หมายถึงคนที่เรียนชั้นสูง จะสามารถเพิ่มพูน
ความรู้ความสามารถให้กับตนเองได้ ทักษะคิดจะกว้างขวางและลุดอกุเวกานบางสิ่งบางอย่างได้

3. ลักษณะอาชีพ ทักษะคิดยอมเป็นไปคำมอาชีพของบุคคล เช่น บุคคลที่มีอาชีพที่สังคม
ยกย่องจะมีทัศนคติต่างกับคนที่มีความฐานะค้อยในสังคม

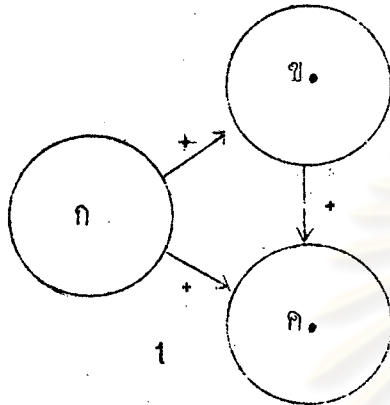
การศึกษา เรื่องทัศนคติและความคิดเห็นว่าเป็นทงศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
ทัศนคติด้วย เพราะการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากทัศนคติ และความคิดเห็น
เหล่านี้ ทฤษฎีที่น่าสนใจ ได้แก่

1. ทฤษฎีการสอดคล้องทางความคิด (Theory of Cognitive Consonance)
ฟรีดแมนและคนอื่น ๆ (Jonathan L. Freedman and Others) อ้างทฤษฎีของ
F. Heider ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ ส่วนหนึ่งเป็นวัตถุ อีกส่วนหนึ่งเป็น
บุคคล 2 คน ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ส่วนนี้ และการวัดความรู้สึกของแต่ละสิ่งทีวัดได้
3 ทาง ได้แก่ การวัดความรู้สึกของแต่ละคนกับสิ่งที่เกี่ยวข้องด้วย โดยมีข้อตกลงว่าความสัมพันธ์
อาจเป็นได้ทั้งบวกและลบ มีสถานการณ์ที่เป็นไปได้ 4 อย่างด้วยกัน คือ สถานการณ์เป็นไปทางบวก
หมก บวกสองและลบหนึ่ง บวกหนึ่งและลบสอง หรือลบทั้งหมด ในสถานการณ์ที่ 1 และ 3 ถือว่ามี
ความสมดุลกัน ส่วนในสถานการณ์ที่ 2 และ 4 ถือว่าอยู่ในลักษณะไม่สมดุลดังภาพแสดงข้างล่างนี้

¹ สู่โท เจริญสุข, เกร็ดจิตวิทยาประยุกต์สำหรับครูและนักเรียนครู (กรุงเทพมหานคร:
โอเคียนส์ไทร์, 2521), หน้า 81-86.

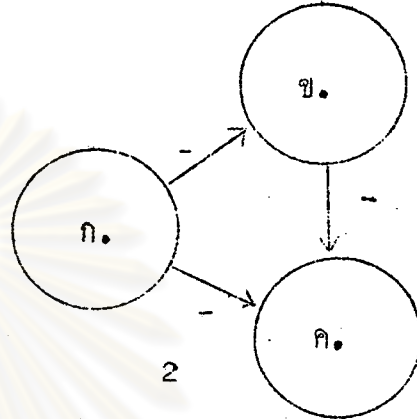
² Jonathan L. Freedman et al., Social Psychology 2 ed.
(New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1974), pp. 254-255.

สภาพสมดุล

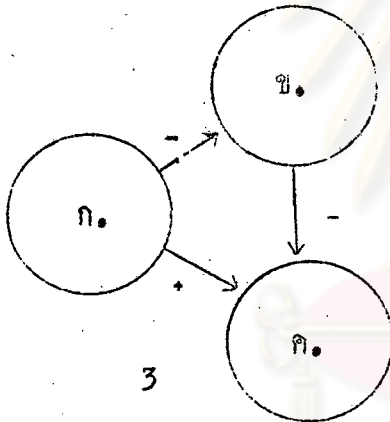

1

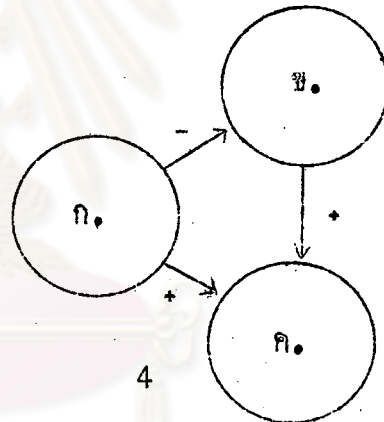
สภาพไม่สมดุล

2

3

4

2. ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด ไทรแอนดิส (Harry C. Traindis) อ้างถึงทฤษฎีของ Festinger หรือ Festinger's Dissonance Theory ทฤษฎีนี้มีสาระสำคัญว่าการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติเกิดขึ้นเนื่องจากเกิดความไม่สอดคล้อง (Dissonance) ในตัวบุคคล ความไม่สอดคล้องดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจาก

- 2.1 รับรู้เหตุการณ์หรือข้อมูลใหม่ที่ขัดแย้งกับทัศนคติและความคิดเห็นเดิมของตน
- 2.2 ใ้รับข้อมูลใหม่ที่คาดไม่ถึง

เมื่อเกิดความไม่สอดคล้องกันก็พยายามปรับให้เกิดความสอดคล้อง (Consistency) เพื่อให้เกิดความคิดสัมพันธ์กับพฤติกรรม หรือเปลี่ยนความคิดให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือพยายามหาข้อมูลมา

สนับสนุนความคิดเดิมของตนเอง หรือหลีกเลี่ยงไม่รับข้อมูลที่ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องขึ้น¹

3. ทฤษฎีการเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ฮอฟแลนด์ เจนนิส และ เคลลี (Carl T. Hovland, Irving L. Janis and Harold H. Kelley) กล่าวว่า ทักษะคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปเมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็น (opinion) ความคิดเห็นใหม่ ๆ เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้เกิดจากการเสริมกำลัง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจ (Incentive) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ในทางที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น²

4. ทฤษฎีการตัดสินโดยสังคม (Social Judgment Theory) เซอริฟ และ เซอริฟ (Carolyn W. Sherif and Muzafer Sherif) ศึกษาเรื่องทัศนคติ พบว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมและความคิดเห็นเกี่ยวกับตน (Self-Concept) ทัศนคติจะไม่เป็นไปทางบวกมากที่สุด (Extreme Positive) หรือเป็นไปในทางลบมากที่สุด (Extreme Negative) จะอยู่ในระหว่างบวกอย่างสมบูรณ์และลบอย่างสมบูรณ์และจะไม่เป็นไปในลักษณะกลาง ๆ (Neutral) ทัศนคติจะเป็นไปอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับระดับของการปรับ (Level of Adaptation) ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงแห่งการยอมรับ (Latitude of Acceptance) จะเป็นไปตามความคิดเห็นของตนเองและสังคม ช่วงแห่งการปฏิเสธ (Latitude of Rejection)

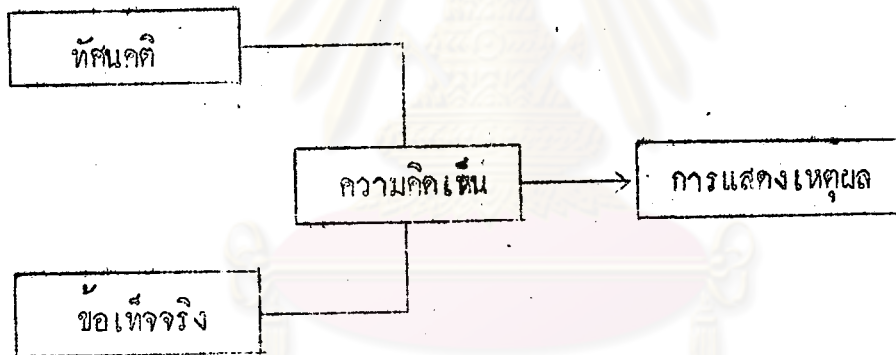
¹ Harry C. Triandis, Attitude and Attitude Change (New York: John Wiley, 1971), pp. 78-79.

² Carl T. Hovland, Irving L. Janis, and Harold H. Kelley, Communication and Persuasion (New Haven: Yale University Press, 1953), pp. 6-10.

จะเป็นไปตามความคิดเห็นของตนเองและสังคมเช่นกัน และยังมีช่วงแห่งอิสระ (Latitude of Noncommitment) ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงแห่งการยอมรับและปฏิเสธ โดยปกติทัศนคติจะแสดงออกในรูปที่เหมาะสม (Legitimate) กับสภาวะของสังคมเพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข¹

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความคิดเห็นมีความเกี่ยวพันกันในแง่ที่ว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งวิจรณ์ญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายที่แคบกว่าทัศนคติเพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริงและทัศนคติของบุคคลในขณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ สามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้²

การศึกษาและวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา โดยเฉพาะในวิทยาลัยครูของไทยนั้น มีผู้ทำการศึกษาแล้ว 2 ท่านคือ ประดับ นิลพังงา ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง จำนวน 6 แห่ง :

¹ Carolyn W. Sherif and Muzaffer Sherif, Attitude, Ego-Involvement, and Change (New York: John Wiley and Sons, 1967), p. 115.

² สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิริยชัยการพิมพ์, 2522), หน้า 98-100.

พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางไม่แตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นของกลุ่มอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ชั้น ปี และเพศของนักศึกษามีได้ทำให้คร่ำครึคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันแต่อย่างใด¹ สำหรับผู้วิจัยอีกท่านหนึ่งคือสามารถ คงสะอาด ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้ จำนวน 5 แห่ง พบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้แตกต่างกันในด้านการบรรจุ - วัตถุประสงค์ของกิจกรรมและค่านการดำเนินงาน ส่วนด้านความทองการและค่านปัญหาในการจัดกิจกรรม นักศึกษา ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถานนั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ค่าน²

สมมติฐานของการวิจัย

จากกรศึกษาแนวทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วนั้นและเพื่อเป็นการทดสอบซ้ำจากที่มีผู้วิจัยในเรื่องนี้มาแล้ว จึงขอตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ 5 ข้อ คือ

1. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตกแตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูแตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตกไม่แตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตกไม่แตกต่างกัน
5. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูไม่แตกต่างกัน

¹ ประดับ นิลพิงาง, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 126-129.

² สามารถ คงสะอาด, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 159-163.

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกหรือวิจารณ์ญาณของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

วิทยาลัยครูภาคตะวันตก หมายถึง วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี

อาจารย์ หมายถึง ผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษาและอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมนักศึกษา ใค้แก่ อธิการ รองอธิการฝ่ายบริหาร รองอธิการฝ่ายวิชาการ รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา หัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชา เลขาธิการคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าแผนก อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมนักศึกษา หรืออาจารย์ที่ปรึกษาชมรมและตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับ ป.กศ. สูงชั้นปีที่ 1, 2 และนักศึกษาระดับ ค.บ. ชั้นปีที่ 1, 2 ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษา มีลักษณะเสริมหลักสูตรและนอกหลักสูตร ทั้งในวิทยาลัยและนอกวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาระดับ ป.กศ. สูงชั้นปีที่ 1, 2 และนักศึกษาระดับ ค.บ. ชั้นปีที่ 1, 2 ปีการศึกษา 2523 ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เชื่อว่ามีความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) พอที่จะนำไปใช้วัดความคิดเห็นได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพราะผู้วิจัยได้

ศึกษาวิธีการ เขียนแบบสอบถามจาก เอกสาร และตำรา รวมทั้งศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาหลายเรื่อง ทั้งยังผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เชื่อว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยเฉพาะกลุ่มอาจารย์เป็นผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษาและอาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยตรงทั้งหมด สำหรับกลุ่มนักศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตามหลักสถิติที่เชื่อถือได้ คือใช้วิธีสุ่มแบบ Stratified Random Sampling แล้วจึงใช้แบบ Simple Random Sampling อีกครั้งหนึ่ง

ข้อจำกัดของการวิจัย

โดยปกติการใช้แบบสอบถามในการวิจัย มีข้อจำกัดอยู่ที่ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม อาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้สอบถาม จึงอาจมีความหมายบางข้อคลาดเคลื่อนไป แต่การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้หาทางแก้ไขและป้องกันไว้แล้วโดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการสร้างแบบสอบถาม มีการตรวจแก้และหาความเที่ยง โดยคณะผู้เชี่ยวชาญหลายท่านแล้ว

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยครู 4 แห่งคือ วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี โดยใช้วิธีการดังนี้

1.1 กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ ผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษา และอาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักศึกษาทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 195 คน

1.2 กลุ่มนักศึกษา ใช้วิธีสุ่มแบบ Stratified Random Sampling จาก

นักศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 1 ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 ค.บ.ชั้นปีที่ 1 และค.บ.ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 10% รวม 550 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ มุ่งสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา สถานภาพของผู้ตอบ ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ทักษะคติเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ จุดมุ่งหมายของกิจกรรม นักศึกษาคำนึงพัฒนาบุคลิกภาพและความงอกงามของนักศึกษา ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา และความพึงพอใจในกิจกรรมนักศึกษาที่จัดอยู่ในสถาบันของผู้ตอบ ข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกรายข้อที่ตรงกับตัวของผู้ตอบที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นข้อความความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะกิจกรรมนักศึกษาที่จัดอยู่ในวิทยาลัย การดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา และปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(1-5) เลือกเพียงคำตอบเดียว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากเพื่อนอาจารย์ในแต่ละวิทยาลัยครู

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามที่ตอบแล้วได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ คือ หาค่าร้อยละ (Percent) หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทาค่าที (t-test) และหาค่า ANOVA (F-Test)

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ทราบถึงการจัดและดำเนินการ เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ความคิดเห็นและความต้องการ ของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ปัญหาทั่วไปในการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น